
První láska Elišky Přemyslovny

Melita Denková

květen 1303

O letnicích, 26. května, král Václav II. a piastovská princezna Richenza obnovili v bazilice svatého Víta manželský slib a biskup Jindřich korunoval Richenzu českou a polskou královnou.

Za hlaholení zvonů pak vznešený pár vyšel z chrámu: krásná královna, jejíž vlasy stočené pod korunou v těžkém uzlu se v záři slunce zdály stříbrné, a král, o hlavu menší útlý muž v plášti podšitým hermelínem.

Na nádvoří mezi kostelem svatého Jiří a svatovítskou bazilikou stálo pódium připravené k hodování; osmahlí tesaři je stavěli skoro tři týdny, jako by mělo vydržet navěky. Nyní pevné dubové trámy zdobily vzácné koberce protkané zlatými nitěmi, cestu k pódiu lemoval hustý špalír vyšňořených dvořanů a svatebních hostů ze všech koutů země.

Král a královna usedli bok po boku do čela dlouhého stolu pokrytému mísamí lahůdek.

Prapory vlály, vzduchem pluly mámivé májové vůně a mísily se s vůněmi vzácných pokrmů, dole na nádvoří předváděli krkolomné kousky kejklíři, odevšad se ozýval hovor a smích, zněla hudba.

Hojnost a štěstí... I slunce zářilo, jako by chtělo přispět k lesku slavnosti.

Následovaly dny plné zábav: turnaje mezi šraňky i klání minnesängrů, lov se sokoly, střelba do terče s drahými cenami pro vítěze, tanec, ranní hostiny pro dámy s medovou kaší, půlnoční hostiny pro pány s uherským vínem a cikánskou muzikou.

Až náhle, uprostřed radovánek, zasáhl osud. Všechno skončilo.

* * *

Už trochu unavený dvůr se bavil v růžové zahradě za Hradem, nově založené po francouzském vzoru pro mladou královnu.

Brzy ráno sem vozy přivezly z okolních luk čerstvě posečenou trávu; sluhové ji nasypali na trávníky, děvečky upletly z lučního kvítí věnečky.

Teď si vznešené dámy a kavalíři ozdobení věnci z prostých květin hověli ve vůni čerstvě požaté trávy; o to vzácnější byly lahůdky na stříbrných podnosech, co mezi nimi roznášeli hbití pacholíci.

Královna obklopená fraucimorem seděla ve stínu pod baldachýnem a zasněně zírala do dálky, k větrnému mlýnu na Petříně, stříbrem protkávaná látka jejích šatů se třpytila jako sníh na slunci.

Houf urozených panen a paniců ode dvora se v kruhu uvelebil vedle růžového loubí, kam dal kuchmistr Lešek poslat mísy nadýchaných mandlových pusinek a přidal soudek lehkého bílého vína.

Eliška si našla místo trochu stranou – tak, aby měla lepší výhled na královnu.

Vrhala po ní zuřivé pohledy.

Papá ji miloval... a kromě mnoha drahých darů, jimiž manželku zahrnul, jí při korunovaci dal i Eliščíno jméno.

Elisabeth. Alžběta. Těhle bleduli.

Eliška nevlastní matku nenáviděla. Musela! A také jí dala jméno, jako papá. Rejčka.

Protože piastovská princezna neměla tu výsadu žít u pražského dvora, papá si ji kdysi vzal tajně a vévodkyně Grifina ji potom tři roky kdesi na zapadlém hradu v Budyni učila bůhvíco, nejspíš nosit nos nahoru. Proto Eliška změnila Richenzu v Rejčku – že se ta bledule ryla někde v hnoji na venkově.

A ještě jedno jméno jí dala. Smrčka.

Protože královna měla mléčně bílou pleť a stříbrné vlasy, a navíc byla jako smrt. Brala všechno. Jí, Elišče. Tohle jí Eliška vmetla přímo do bledé tváře...

Jakže to vlastně začalo?

Zrovna se s Annou vracely z kuchyně, kde si vyžebrały uzlík cukroví, když narazily na otce.

„Á, královské slečny žebrały u mistra kuchyně... A pan Lešek ovšem nenechá panny hladovět,“ prohodil otec jízlivě a kývl bradou k Elišce. „Dobře že jsem tě potkal. Pojd se mnou, musíš mi něco vysvětlit.“

Anna zmizela jako stín a Eliška se neochotně loudala za otcem. Když se octli v komnatě, změřil si ji od hlavy k patě a vyštěkl:

„Vím, že sis vymyslela to jméno... pro Richenzu.“

„Já, pane?“ Potlačila vítězoslavný úsměv a snažila se tvářit jako nevinátka.

„Jistěže ty... Ale rád bych věřil, žes to udělala jen v dobrém úmyslu a proto, že Richenza zní cize. Jsi přece urozená panna, česká princezna, nikoliv děvečka s putýnkou špíny.“

Eliška nafoukla tváře, vypustila vzduch, ale mlčela. Nebyla tak hloupá, aby řekla, že to myslela dobře – a tím se přiznala. Tak snadno ji otec nedoběhne.

„Mlčíš? Dobře, aspoň mě ušetříš dalších lží. A přivedla jsi mě tím na dobrý nápad. Richenza skutečně zní nezvykle, a proto zítra při korunovaci přijme královna nové jméno.“

Otec se před Eliškou zastavil a vrhl na ni pohled, jako by odhadoval soupeře.

„Víš jaké?“

A ona ztuhla. Odpověď jí byla bolestně jasná. Když otec chtěl, uměl ranit.

„Ne, pane! To patří mně! Ne, otče, prosím, to ne!“

„Já rozhoduji, co komu patří nebo nepatří... A jestli mi chceš odmlouvat, zakážu ti svatební slavnosti. Uvaž to, všichni si domyslí, proč chybíš. A teď bych rád slyšel tvou omluvu.“

Kousala se do rtu, aby nevybuchla. Sklopila hlavu, sepjala ruce.

„Odpusť mi, pane.“

Potom vyběhla jako blesk a pádila dlouhou chodbou přímo k Rejččině komnatě.

Když rozrazila dveře, bledá dívka sedící uprostřed hloučku dvorních dam, vstala a s úsměvem jí vykročila naproti.

Eliška zadupala, vjela si rukama do vlasů a zaječela:

„Nesnáším tě! Nenávidím tě! Zlodějko! Ukradla jsi mi jméno! Jdi pryč! Jsi Smrtka! Smrtkóóó!“

* * *

„O čem přemýšlíš, Liso?“ K Elišce se naklonil bratránek Jan a polechtal ji na tváři stéblem trávy.

„Nech mě. O ničem.“ Eliška podrážděně poposedla a nespouštěla oči z královny.

Jak povzneseně se pořád tváří!

Přitom je jenom o pár let starší!

Co ještě by se jí dalo provést? Čím ještě by ji mohla potrestat?

„No tak... o čem přemýšlíš?“ Stéblo dotěrně putovalo z tváře na nahý krk. Eliška se ohnala.

„Přestaň.“

„Ne, dokud mi neřekneš, proč se tak mračíš.“

„Proč? Podívej se na ni!“ vybuchla Eliška a kývla bradou ke královně.

„No jen se na ni podívej, jak kouká! Tak pyšně! Samolibě!“

Jan pokrčil rameny.

„Jednou se taky staneš královnou, Liso – někde, bůhví kde, usedneš na kdovíjakém trůnu... a uvidíme, jak pyšně se potom budeš...“

Zarazil se a zmlkl, protože to byla bolestná myšlenka; od letošního jara stále bolestnější.

„Je Rejčka,“ řekla nevrle Eliška, „i když její matka prý byla princezna ze Švédska.“ Jan neodpověděl, a ona s přehnaným povzdechem dodala: „Tak nevím – tobě se ta bledule asi taky líbí. Jako papá.“

„Ne. Ty se mi líbíš, Liso...“ Stéblo se zase vrátilo a šimralo Elišku na nose. „Jedině ty.“

„Opravdu?“

Naklonil se blíž, horkým dechem se dotkl jejího čela. „To přece víš.“

Eliška konečně odtrhla pohled od macechy a zadívala se Janovi do očí.

„Snad vím.“ A zasmála se.

Najednou všechno zmizelo, zbyly jen Janovy oči. Jeho oči... a jeho úsměv. Jak hezky měl vykrojené rty!

„A víš, co si říkám?“ pokračoval a stéblem přejížděl po nahé dívčí paži. „Že nikdy nebylo krásnější jaro než letos... Nikdy, Liso.“

Celé roky býval Jan společníkem bratrance Václava, českého korunního prince, měli stejné učitele, stejné zábavy. Když dvanáctiletý Václav odjel, aby se stal uherským králem – v plném lesku, s okázalým doprovodem, s mnoha drahými dary – Jana poprvé zabořilo, že on sám může očekávat od budoucnosti pramálo.

Je syn Rudolfa Habsburského a přitom... nemá nic. O vše ho okradl otcův bratr, římský král. Strýček Albrecht.

Trochu si postěžoval u sestřeničky Elišky, a ona přezíravě mávla rukou.
„Václav, král Uherska! Atsi je pryč, začal se nafukovat víc než předtím.
Ty jsi mi milejší.“

Sice nepochopila to hlavní, co bratrance trápí, odpověděla dětsky bezstarostně – ale znělo to příjemně.

A najednou... najednou se z nich stali spiklenci. Začali se tajně scházet. Když se Elišce podařilo utéct hofmistryni, když Janovi skončily latinské lekce...

Stále častější schůzky trvaly už druhý rok a byly čím dál víc oddělené od událostí a lidí. Jan a Eliška žili jakýsi život mimo, jako na pustém ostrově.

Poslední jaro, když se celý Hrad podobal mraveništi kvůli přípravám na královskou svatbu a korunovaci, měli ještě víc volnosti.

A jaro utíkalo.

Krásné jaro.

„Pst!“ Eliška přivřela víčka, jako by se dívala do minulosti, pak pohlédla na houf mladých tváří opodál. „Raději mlč, ať nás nikdo neslyší.“

„Kdo? Tamti chytrolíni? Sedí moc daleko a řeč je neviditelná. Jsme příbuzní, kteří na rozdíl od jiných nemají rodinné neshody a rádi spolu mluví. Nikdo netuší, co se změnilo.“

„Ne.“ Eliška se neshodila ani Anně ani Cecilce, tím méně zpovědníkovi. Krásný hřích!

Chvilí mlčeli.

„Pamatuješ si na to ráno, kdy jsme si dali první schůzku?“ ozval se Jan.

Eliška kývla.

Jasně jitra po ranní mši, kdy Václav s otcem odjeli... Právě tehdy si Jan postěžoval a potom šli spolu dál; přes nádvoří a kolem koníren došli ke zdi hradního opevnění, kde proklouzli brankou na druhou stranu.

Od branky vedla mezi býlím stezka svažující se k rokli brusnického potoka. Usadili se na poražený strom na břehu, dlouho si povídali a nakonec si slíbili, že se tam večer sejdou zase.

„Všechno si pamatuju,“ řekla Eliška polohlasem a zasněně si pohrávala s náušnicí.

V hlavě vyplouvaly další vzpomínky, scéna za scénou.

Cvičná louka, kde stříleli do terče... Strážka za chýšemi sokolníků porostlá kopretinami, kde voněl kvetoucí hloh. Košík s mandlovými srdíčky, která Jan přinesl z hradní kuchyně od mistra Leška...

A když tušili, že se nesejdou, nechávali si na domluveném místě v bazilice svatého Víta znamení, že na sebe myslí. Barevný kamínek, srdíčko vyšité na kousku hedvábí, květiny, lísteček, ptačí prírko...

Tak vypadalo štěstí uplynulých dnů. Zlaté, blankytné, růžové, nekonečné.

Eliška skrčila nohy, položila tvář na kolena a pohledem sklouzla k místu, kde byla v hradbě branka a za ní stezka vedoucí k Brusnici.

Na konci stezky překlenul potok můstek sroubený ze dřeva, od něj vedly vzhůru schody vytesané ve skále. Nahore, pod vrcholkem skalní stěny, se ke skále tisklo chatrné stavení. A tam žila –

„A v dubnu jsme se šli k brusnické vědmě zeptat, co nás čeká,“ šeptla Eliška.

Protože paní z Dubé říkala, že věštby čarodějnice z Brusnice se spletou málokdy. To už oba věděli, že se milují, ačkoliv si pořád nic neřekli.

„Hm... a nedošli jsme tam.“

„Ne.“

Jarní vzduch omamoval, v brusnickém údolí voněly vodní trávy, nad vodou se míhaly modrozelené vážky, břehy lemovaly žluté koberce blatouchů. Jan začal květy trhat, Eliška pletla věnce... Ve zlaté chvíli zázračného jarního světa zapomněli, že chtějí znát budoucnost, přítomnost docela stačila.

„Ještě můžeme,“ prohodil Jan.

„Ano.“

„Třeba hned.“

Opravdu by rád věděl, kam jejich láska povede. Miluje černovlasou sestřeničku, a asi si nikdy netroufne, aby jí pověděl, co ho napadá... Že je štíhlá a ohebná jako vrbový proutek – jak obratně se dokáže vyšvihnout do koňského sedla! Vlasy nad snědou tvář se jí kadeří jako vodní vlnky, a když je šťastná, nebo i když se zlobí, ve velkých hnědých očích jí zazáří zlato...

A to všechno jí nepoví.

Eliška potřásla hlavou.

„Hned? Ne, teď nemám náladu.“ Protože se zase zadívala stranou a průvod vzpomínek ukončila bledá žena pod baldachýnem.

„Bylo to krásné jaro, jenom kdyby neskončilo takhle,“ dodala ponuře.

„Kdyby se papá neženil.“

Jan se natáhl do trávy a zadíval se k nebi. „Pusť už královnu z hlavy.“

„To nejde.“

„Tak myslí na to, jak chytře jsi ji přejmenovala.“ Líně lapl prsty po bělaskovi. „Celý dvůr to ocenil, slyšel jsem to už mockrát.“

Eliška zase odvrátila oči od Rejčky, tvář se jí rozjasnila. Zasmála se.

„Mockrát? A kolikrát?“

„Copak to počítám? Zkrátka ze všech stran, tam i tam...“ Mávl směrem, kde stála řádka křesel, v nichž seděli hosté, kteří měli urozeností nebo věkem právo na zvláštní výsady, potom ukázal k Hradu. Přicházel odtud průvod kuchtíků v bílém: nesli stříbrné mísy, na první ležel velký rak, také ověšený lučným kvítím.

Eliška uhadla, že Lešek posílá další laskominu, račí knedlíčky polité máslem. Zrovna tak pochopila, že se její přezdívká dá slyšet v ústech pánů i čeledí; také laskomina – pro uraženou duši.

„Jsem ráda, že se to ujalo. Doufám, že jí to zůstane navždycky. Ó, víš co?“ Vyskočila na nohy, hlavou jí bleskl další šťastný nápad.

Přeběhla k houfu u loubí, k dívkám a chlapcům sotva odrostlým dětským střevíčkům.

„Pojďme si na něco zahrát!“

„Ano!“ zaznělo nadšeným sborem. „Ano!“ Mladé rozpustilé myslí už nejspíš omrzelo jenom se líně cpát dobrotami. „A na co, Eliško?“

„Já bych hrál na lovčího a straky,“ zamutoval mladíček v zelené kami-zolce se stříbrnou výšivkou.

„Nebo na prstýnky?“ pípla sedmiletá vnučka purkrabího a rozpačitě zrudla.

„Raději na vrtidlo!“ vykřiklo další děvče.

„A co fidli fidli?“

„Šátečky!“

Návrhy padaly jeden za druhým, oči jiskřily, Eliška poslouchala s potměšilým úsměvem. Neptala se jen tak, věděla, co chce. Prudce zakroutila hlavou.

„Ne, ne! Zahrajeme si na slepou bábu! To je teď úplně nejlepší hra.“

Jan už byl zase vedle ní a zašeptal: „Proč?“

„Protože papá někam zmizel a my –“ Eliška se rozhlédla po pestrém davu hostů, „až tady budeme běhat a klopytat, všechny rozzlobíme – a Rejčka ztratí tu svou pyšnou, samolibou povznesenost a spustí křik. Protože ona se jenom tváří, že je vznešená. Zatím se ryla v hnoji.“

Když s chutí zopakovala výmysl, jímž proměnila Richenzu na Rejčku, křikla:

„Sežeňte šátek!“

Za chvíli Jan Habsburský – slepá bába – kroužil mezi dvořany, ale protože byl kavalír, tak jenom předstíral, že tápe. Sem tam sice trochu škobrtl či o někoho zavadil, ale hned hbitě uhnul, a místo podrážděných výkřiků se ozvalo povzbuzování a smích.

Spousta smíchu – a proč se nesmát? Všichni jsou vyšňoření, mládež překypuje radostí ze života, počasí se vydařilo, kuchmistr Lešek se jako vždycky vyznamenal a ticho zakleté ve starých zdech Hradu zní ve dne v noci ozvěnou veselí... I když samozřejmě, slavnosti se nevyrovnají korunovačním slavnostem královny Guty.

A hned zašuměl hovor:

„Ubohá Guta... Ten její nešťastný smysl pro povinnost! Vstala moc brzy po těžkém porodu... A sedmnáctý den po korunovaci, 18. června 1299, zemřela.“

„Tak dobře si to pamatuješ, paní?“

„Jak by ne! Korunovace se odkládala celé roky, o to větší pak byla sláva... jenom píce se prý tenkrát navezlo pro dvě stě tisíc koní...“

„...a pro lidičky dole ve městě teklo z kašen víno...“

„...a potom takový strašný konec.“

„Snad proto pan Václav tentokrát raději spěchá.“

I takové řeči, staré klípky, jsou kořením dobré nálady.

Královna Alžběta seděla a se zasněným úsměvem se dívala kamsi do dálky. Jako by přímo před ní neklopýtl sluha s podnosem, jako by neslyšela výkřiky a smích.

Eliška strhla Janovi šátek.

„Švindluješ. Koukáš se.“

„Ne, jak bych mohl?“

„Já vím jak, někdy to taky dělám.“

„Vždyť říkám, že jsi chytrá. Ale já taky. Jsem chytrá slepá bába jako ty... Když se šátek neuvolní sám, dá se mu pomoci, víd?“

Chytil Elišku za ruce, vesele s ní zatočil a ona dostala další nápad.

„A víš co? Zatancujeme si.“

Jan zaklonil hlavu a zašilhal ke slunci. „Nezdá se ti, že je na to moc horko?“

„Á, něco dělat musíme, aby ona... aby se netvářila.“ Eliška mávla šátkem k baldachýnu. „Jen si tam hoví mezi poduškami a usmívá se. Kdovíčemu! To mi snad dělá schválně, že si nás nevšímá.“

„Třeba na tebe ani nemyslí, Liso.“

„Že ne?“ Eliška se zarazila. Tolik úsilí věnuje nenávisti, a pyšná macecha na ni nemyslí?

„Tím spíš musíme tancovat!“

Zastrčila si šátek za pas, pozvedla ruce, zatřepetala prsty a vykřikla:

„Had!“

Zástup mladých se uchopil za ruce a vytvořil dlouhého hada, a tenhle had, stvořený z hedvábí sukýnek panen, barevných lýtek paniců a úsměvů v mladých hebkých tvářích, se za okamžik kroutil mezi hosty.

Purkrabí pan z Dubé, pán jako soudek, zhodnotil situaci. Svěží mládí v plném lesku – jenže to má háček!

Neušly mu zardělé tváře princezny Elišky, a že se dvorská mládež octla pod jejím komandem. To nevěstilo nic dobrého.

Purkrabí taky znal výstup kvůli jménu Rejčka, protože paní z Dubé mu vždycky za tepla donesla všechny palácové novinky, a to včetně drbů, jaké nejnovější kejkle provozuje brusnická čarodějnice.

Rozhodl se zakročít.

„Sličné panny a udatní mladí rytíři!“ zvolal a zamnul si ruce. „Je na vás utěšený pohled, ale – mažte si laskavě trdlovat tamhle na plácek pod lípu! Buďte bez obav, pošlu tam muzikanty!“

Eliška hodila po purkrabím rozlíceným pohledem. Jan vyprskl tichým dušeným smíchem a vysekl jí hlubokou poklonu.

„Přála sis tancovat, princezno Liso, tak pojď a přestaň se mračit. I když tobě sluší všechno.“ Vztáhl k ní ruku. „Pojď! Chci obdivovat lehkost tvých pohybů... dotýkat se v tanci tvých útlých prstíků... dýchat vůni tvých vlasů...“

„Lichotky, princí Jane?“ Eliška trochu znejistěla. Ještě nikdy jí Jan neřekl tolik hezkého. „Poskládej svoje slova do řádek a rýmů a bude ti je závidět i náš obdivovaný pěvec, rytířský pan Raimund.“

Lehký posměšek popřela něžným gestem, jímž bratrancej podala ruce.

Tancovali v kole.

A zase dvojice naproti sobě.

A zase kolo.

Housle zpívaly, niněra zvučela, jako když potok přeskakuje kameny, flétna trylkovala hlasem slavíků, bubínek zrychloval rytmus.

Elišce bylo skoro úzko.

Jan měl modré oči, a když zvedla pohled vzhůru, zakryly celou oblohu, až nevěděla – to modré nad hlavou je nebe, nebo jen Janovy oči?

Ne, nikdy nebylo krásnější jaro než letos! Jak jinak, když se milují!

Jan jí to sice neřekl, ale ani nemusel.

Vtom koutkem oka zachytila, že od paláce přichází otec; za ruku vedl sedmiletou sestru Markétku a zamířil k tetě Grifině. Před Grifinou stál rytíř Dominik – přivezl Markétku z Radlic.

„Podívej.“ Eliška ukázala bradou na otce. „Zítřa papá zasnoubí Markétku s vévodou Lehnickým.“ Přenesla pohled na mladíka v kole, jemuž padaly na ramena lokny světlých vlasů. „A náhodou vím, že zasnoubí i Annu, a sám se taky žení. Jenom o mě se nestará.“

Jan se na ni usmál, asi ji neslyšel.

Tak se zasnoubím sama, napadlo Elišku náhle, v růžovém víru tance a lásky.

A teď!

Hned! Tady!

Přece vím s kým!

Levou rukou vzala z hlavy věneček, pravou vztáhla k Janovi, vzala si jeho věnec a na jeho místo položila svůj. Než si položila na hlavu bratrancův věneček, na okamžik ho přitiskla k srdci.

„A teď jsme zasnoubení,“ šeptla. „Ano?“

Jan mžikl víčky, otevřel ústa k odpovědi, ale Eliška ji nepotřebovala.

„A je to,“ vyhrkla.

„A... ano,“ vydechl nejistě, jako by chtěl odmítnout. Jenomže jako rytíř nemohl, když mu sestřenka dala najevo svou přízeň tak roztomile a nečekaným způsobem, vlastně před očima celého dvora.

„Liso,“ dodal zaraženě. „Dívají se sem... strýček a paní vévodkyně. A strýček se mračí.“

„Až mu povím, že jsem se zasnoubila, tak...“ Eliška tušila, že jednala ukvapeně, ale hned tu myšlenku zahнала a směle dokončila:

„Tak mu spadne kámen ze srdce, víš? Že už se o mě nemusí starat.“

„Bylo by to krásné. Jenže –“

„Co se ti nezdá?“ Eliška našpulila rty. „Papá tě má rád, tak co by mohl namítat?“

Jan Habsburský sklopil hlavu. Věděl co. Je chudý princ. A teď se octl v pěkné kaši.

Eliška s tím jistě vyrukuje na otce. Na rozdíl od strýce Albrechta se strýc Václav vždycky choval k Janovi jako k synovi, ale tohle mu nedaruje.

„Já vím, na co myslíš. Jenže náhodou – papá se dávno chystá zasadit o tvoje dědictví.“

„Jak to víš?“

„Jednou jsem slyšela, jak o tom mluvili s kancléřem, s panem z Aspeltu.“

„A tebe přizvali?“

Eliška chvíli rozvažovala – má se přiznat? S prudkou otočkou broukla přes rameno:

„Občas poslouchám za dveřmi.“

Zvídavost dává příchut' životu, i když tě někdy zmate, říkával rytíř Dominik. Ale vždycky stojí za to dívat se kolem sebe s otevřenýma očima.

„To jsi mi nikdy neřekla.“

„Styděla jsem se, že... že dělám, co se nesluší.“ Provinile se usmála.

Možná že rytíř taky poslouchával u klíčové dírky. Ačkoliv on to asi neměl zapotřebí, byl přece otcův důvěrník. Proto tolik věděl.

„A někdy slyším hrozné věci... a někdy užitečné... jako o tobě...“ pokračovala Eliška mezi tanečními kroky. „Není to tak dávno... ale ptát jsem se nemohla...“

Nebylo koho se zeptat, rytíř Dominik už nežil u dvora.

Ale zajímalo ji to natolik, že se odhodlala zajít za otcem. Když otevřela dveře jeho ložnice, vyvalil se mrak kadidla. Otec měl zase černý den. Kál se... Klečel a modlil se v oltáři – ve zvláštním oltáři, jaký neměli v žádném kostele, komoře s dveřmi z ebenového dřeva, kde uvnitř i na dvířkách visely kříže a malé zdobené schránky, v nichž byly uloženy svaté ostatky.

Eliška tiše odešla.

A ptát se pana z Aspeltu? Tenhle hřmotný pán s vlasy jako holubí křídla a důstojnými pohyby vypadal jako člověk, s nímž je lepší si nic nezačínat.

„A proč se strýček nezmínil aspoň mně?“ ozval se Jan.

„Asi mu na to nezbyl čas, když se staral o uherskou korunu pro Václava... A teď má zas spory se strýčkem Albrechtem,“ dodala. „Ale až se spolu smíří...“

„O tom jsi taky slyšela?“

Rytíř Dominik říkal, že když už člověk poslouchá za dveřmi, měl by z toho mít užitek a vyvodit závěry.

„Ne, ale třeba se strýček začne hádat s někým jiným. Dělá to přece pořád.“
Promluvila tak hlasitě, že se Jan zase ohlédl ke králi a vévodkyni.

„Čeho se bojíš? Už si nás ani nevšímají.“

Václav políbil Grifině ruku, uklonil se a zamířil pod baldachýn za manželkou. Usedl k jejím nohám a vzal do ruky loutnu.

Elišce blýskly oči zlobným zlatem.

„Už zase!“ vykřikla. „Pojď radši jinam, nechci se koukat, jak jí papá zpívá.“

Sotva se usadili v odlehlém koutku za růžovým loubím, od baldachýnu se ozvalo:

*„Když čísi píseň teskná,
vzbudila paní ze sna,
i rytíř procítá...
Přítelkyně mé slasti,
ten pěvec nás chce zmásti...“*

Loutna zněla sladce, ale zpěvák měl trochu skřípavý hlas a občas mu nestačil dech.

Eliška si položila hlavu na kolena a zacpala si uši, jenomže píseň, kterou papá složil pro Rejčku, stejně zněla v hlavě dál – zpíval ji už tolikrát!

*„Vždyť vy jste moje kněžna,
tak půvabná a něžná...“*

Tohle se ozvalo zblízka. Zároveň Eliška cítila, že ji někdo zatahal za sukni. Zavrtěla se a zvedla hlavu. Bratránek na ni upíral blankytný pohled.

„Liso... Opravdu myslíš, že jsme zasnoubení?“ šeptl a rozpačitě zamrkal.

V prvním hnutí myslí se zalekl – ale co kdyby se přece stalo, co se zdá neuskutečnitelné? Když má na své straně Elišku a ona dokáže být pěkně umíněná...

„Vážně myslíš, že se vezmeme?“

Najednou měl v očích vzpouru. Proč by ne? Není o nic horší než bratranec Václav, je jako on: napůl Habsburk a napůl Přemyslovec.

„Nerozuměj mi špatně,“ pokračoval rychle, s kouzelnou nadějí, že smí uvěřit, s předtuchou příští radosti. „Byl bych pyšný a šťastný, kdyby ses stala mou ženou, ale –“

„Žádné ale!“

Elišce se rozčilením zatajil dech. Najednou všechno dávalo smysl.

Dotkla se věnečku a už zase zářila.

„Vždyť papá to chystá! Proto mě s nikým nezasnoubil! Takhle to je! Najisto!“ Úplně jistá si nebyla, ale papá by na ni přece nezapomněl.

A pak ji napadlo něco mnohem skvělejšího. Bratr Václav je uherským králem – papá možná chystá český trůn pro ni; proto je na ni někdy příliš přísný.

Jsi česká princezna, ne děvečka s putýnkou špíny.

„Ano, papá je na naší straně,“ řekla vítězoslavně. „Ani nevíš, jak moc!“

Myšlenky vířily jako v tanci.

Eliška vypadala tak přesvědčeně, že se Janovy pochybnosti rozplynuly, dokonce pocítil pohrdání těmi, kdo nečestně kradou synovcům léna. Budoucnost zářila jako dívčí oči se zlatým světlem.

„Tak já se ti zaslíbím... prstenem po otci.“ Pozvedl ruku. Z prstenu na malíčku levé ruky zablýskla ve slunci jiskra z velkého safíru.

„A já tobě prstýnkem po mamá... Není tak nádherný jako tvůj, našla jsem ho zapadlý v košíku se šitím. Ale snad nám přinese štěstí, když mamá byla Albrechtova sestra,“ zadoufala Eliška.

Očima Jana vyběhla, aby natáhl ruku.

Když se ukázalo, že se mu její prstýnek nevejde na malíček a jeho prsten je příliš velký i na Eliščin palec, dali se do smíchu. Jan přitom podržel trochu déle její ruku a vtiskl jí rychlý polibek nad loket.

Elišku zalechtaly na kůži jeho vlasy. Od hlavy k patě jí projel zvláštní pocit. Začervenala se a něco jí napadlo.

„Náš slib... zpečetíme krví.“

Natáhla ruku k rozkvétajícímu loubí za zády, utrhla růžové poupě a píchla se trnem do palce.

Jan také.

Krev vytryskla.

Eliška sáhla k pasu, kde měla šátek slepé báby. Kapky se spojily a dopadly na bílou látku.

„Šátek si navždycky schovám... a taky růži...“ Zabalila růži do šátku a vykřikla:

„Tak! A teď jsem tvoje... Takhle pevně tvoje!“ S úsměvem sevřela pěst a cítila, jak se jí do dlaně zaryly trny růžového poupěte.

Jan se sklonil a pěstičku se šátkem políbil.

„A já tvůj.“

Vpili se do sebe očima a vtom Jan ji strhl k sobě a chlapeckými, neučennými polibky pokrýl její krček, od růžových oušek až k rameni. A hledal její rty...

Zrudla a naoko se bránila, ale opravdu jenom naoko. Nehněvala se.

Na tajných schůzkách ji Jan párkrát letmo políbil, ale nikdy ne tak, jako se líbají milenci. Až teď.

A teď to bylo správně. Ještě včera nemohli dělat, co dnes směli. Dnes bylo všechno jiné než včera, ještě než před chvílí... Jan byl jiný, i ona.

Cítila touhu objímat ho a sladce malátná mu polibky oplácela.

„Liso...“ zašeptal se rty na jejím krku.

Vydechla, zaklonila hlavu a usmála se k nebi. Za modrou oponou byl Bůh a oni se před jeho očima navždy spojili prsteny. Rozdělí je jen smrt, jak říká kněz u oltáře. Má, co neměla, a na co čekala.

Chtěla to povědět Janovi, ale náhle se zdálky za loubím ozvaly výkřiky.

Eliška – čerstvě zasnoubená, mnohokrát políbená, s hlavou plnou růžových plánů – pořád dokázala jedním okem a uchem vnímat okolí... Ohlédla se, trochu se zavrtěla, ruce jí klesly. A začala pomalu vstávat. „Něco se děje... Pojdme se podívat.“

„Ne, teď neodcházej, Liso!“

Ale ona dál mířila za růžový špalír bránící ve výhledu; Jan ji neochotně následoval. Dvořané, předtím usazení v trávě, už také byli vesměs na nohou.

Všichni stáli jako přimražení a nechápavě zírali, jak od paláce vyklopýtal kuchmistr. Obličej i bílou halenu měl plné sazí, čepici s bambulkami, odznak svého postavení, někde ztratil.

Lomil rukama, po ušpiněné tváři si razily světlé cestičky slzy, a pisklavě hořekoval:

„Moje máslo! Moje dobré sladké máslo! Proměnilo se v ohnivě koule! Já nešťastník! Z čeho zítra udělám máslový krém do skořicových trubiček. Chtěl jsem překvapit princeznu Markétku, ona je přece miluje! To budou smutné zásnuby!“

Za Leškem se začali rojit další umouněnci; ti už nehořekovali nad zmařenými kulinářskými plány, ale s očima navrch hlavy křičeli jeden přes druhého:

„Hoří...! Hoří...! Kuchyň je v plamenech!“

Do večera se oheň rozšířil v celém paláci – a s Hradem shořelo všechno, co bylo dřív.